

אוסף סיפורים 'רצו'

מאת "ליקוטי שמואל"

מלקט ועורך: ש. אליזב'ת קובליץ

eisikovits1@gmail.com

האוטומוביל של אדון דונט (להאיר- הרה"ג רבי יחיאל מאיר צוקר שליט"א)

בשמירת השבת כרוכים זה בזה שני אופנים: הראשון, הוא ההקפדה העצמית בקיום השבת, והוא מי ששומר בעצמו את השבת ובקי בהלכותיה, ומקפיד וזהיר הן באיסוריה והן בקדושתה. השני, מי שחשובה לו השבת ודואג שהיא תהיה שמורה. לא רק שהוא בעצמו מקיים את מצוות השבת, אלא איכפת לו שיום השבת יהיה שמור! ויומו של הקדוש ברוך הוא יהיה שמור כדבעי, ואז ה' יתברך משלם לו מידה כנגד מידה ושומר על שלו, כנאמר (דברים רבה ד ד): אם אתה משמר את שלי, אני משמר את שלך.

כל ילד חיפאי ידע לספר על האוטומוביל של אדון דונט, שלמעשה הוא זכר לאוטובוסים של פעם, ולא רק להם. הוא עדות חיה ליהודי ששחק על מנעמי העולם הדימיונים, וזכה! זכה למה שכל יהודי מייחל ומשתוקק. האוטומוביל של אדון דונט, יותר משהיה משנע את עצמו על כבישי חיפה, היה משמש כאובייקט לתיקונים. היה נראה כגרוטאה ולא ככלי תחבורה... אבל סוד גדול נחבא בתוכו, סוד שהתגלה רק כשנעצמו עינינו לנצח, ורגבי עפר כיסו את גופו הטהור של אדון דונט; רק אז יכולה היתה האמת שבו לצאת לאור עולם.

חברת 'השחר' היתה חברת התחבורה הראשונה במדינה המתפתחת. בחברה זו זכה אדון דונט לקבל מניה כחלק מסל הקליטה שניתן לו. ולא דבר פשוט היה זה, שכן בימי הצנע ההם, כשהמחסור והרעב שלטו בכל פינה, מניה שכזו היתה אוצר יקר, אוצר שבכוחו להביא בסופו של יום כמה פרוסות לחם לבני הבית. בימים ההם היה זה הדבר החשוב והנחוץ ביותר. לימים התאגדה חברת 'המקשר' עם חברת 'השחר', והן נעשו לחברת התחבורה הלאומית 'אגד'. מאז עלה שוויה של המניה פי כמה מזו של המניה הקודמת, ותמורת החברות ב'אגד' אפשר היה לכלכל משפחה שלימה בכבוד רב. אך כאן התגלעה בעיה חמורה לשומרי התורה: חברת אגד הפעילה חלק ניכר מהקוים שלה בשבת. אמנם החברה לא כפתה על איש מחבריה לחלל שבת, אבל מי שהחזיק ברשותו מניה של חברת אגד, למעשה התפרנס מרווחים של מחללי שבת.

אדון דונט חשש מרווחים מפוקפקים שכאלו, וניגש אל הרב החיפאי הנערץ הגאון הרב קליין זצוק"ל, ושטח לפניו את שאלתו, הרב קליין ישב על המדוכה משך שעות ארוכות והפך בה מכל צד. תשאלו, איזה מקום יש להפך כל כך בדבר, וכי יש מקום של היתר פרנסה מחילול שבת?! השאלה הזאת היא של פיקוח נפש ממש! ויתור על פרנסה בימים ההם היה כרוך בקיבוץ נדבות כדי לבקש לחם לעוללים, כולם היו אז בחזקת מי שאין לו... ומצב זה יכול היה להימשך חודשים, ואולי אפילו שנים, כשיום אחר יום נמשכת המצוקה החריפה באין לחם לפי הטף! הרב קליין לא הצליח להכריע בשאלה קשה זו והציע לאדון דונט לשאול באיש הא-לוקים, ה'אורים והתומים' של הדור: רבנו ה'חזון איש' ז"ע, כי רק הוא יוכל להכריע בשאלות של פיקוח נפש.

הנסיעה מחיפה לבני ברק נמשכה למעלה מחצי יום, ואחר כל תלאות הדרך הגיע לביתו של ה'חזון איש'. לאחר תפילת המנחה ניתנה לו הרשות לגשת אל הרבי הגדול. החזון איש שכב במיטתו, ועל פניו ניכרה חולשה איומה. אדון דונט הציג את שאלתו בעדינות, ורבנו החזון איש בקול חלוש ושקט אמר לו: 'אין אפשרות!' מר דונט קיבל את פסק גדול הדור ופנה הישר אל משרדי אגד וביקש לקבל לידיו את אגרת המניה שלו ובמקום קרע אותה לגזרים! הוא ויתר על המניה! מאותו יום היה צועד ושקים על גבו. שקים כבדים, שבתוכם בלוקים של סבון כביסה.

חיזר על הפתחים והציע את מרכולתו, וכשנענו להצעתו, הוריד אדון דונט את השק מעל גבו, הוציא בלוק סבון וחתך קוביה בגודל מסוים לפי בקשת הלקוח ששלשל לידו כמה פרוטות. כך נהג במשך שנים. בחורף הקר ובקיץ הלוהט צעד בגב כפוף, אך בראש מורם, שהרי לכבודה של שבת הוא טורח!

כעבור מספר שנים הצליח אדון דונט לרכוש לעצמו אוטומוביל, וכך הקל מעצמו את כובד המשא, אך רכב זה, יותר משהיה נוסע, היה משמש לו כמחסן... הימים בהם שבת בגלל קלקולים רבו על הימים בהם תפקד ונסע... כך לאורך שנים! עמל אדון דונט ויזע כדי להביא טרף לעולליו. הגיעו שנות הפנסיה. חבריו של אדון דונט כבר ישבו ונהנו מחסכנות הפנסיה שצברו במקומות עבודתם, אבל הוא – לא! מעולם הוא לא חסך... ולכן נאלץ לעבוד עד יומו האחרון! התקבל לעבודה בישיבת 'נחלת הלויים' בתור עובד משק, עבודה לא קלה לאדם בגילו המבוגר, אבל זו היתה האפשרות היחידה שלו להמשיך ולפרנס את משפחתו.

יום אחד נצפה אדון דונט כשהוא נכנס אל בנין הישיבה זורח ומאושר, וחיוך רחב על פניו... מה יום מיומים?! שאל אותו הבחור הראשון שנתקל בו. לא השיב לו אדון דונט, אלא מלמל לעצמו: מה כבר יבין בתענוע אמתי מול תענוג דמיוני, רגעי וחולף?! מה הוא יבין בעוצמת ההנאה שאין לה סוף...?! הנאה של נצח כאן בעולם הזה... מה, מה הוא יבין?! הבחור עמד ותמה: על מה הוא שח? מי זה שלא יבין? שמע' הפטיר לבסוף אדון דונט, 'שמע היטב: בבוקר צעדתי לתומי באחת משכונות היוקרה שבפסגת הכרמל, כשלפתע הגיע למולי מכר ותיק, לשעבר חבר מהעבודה. הוא זיהה אותי ואמר לי: 'תביט, תתבונן סביבך, כל הבתים היפים האלו של פנסיונרים חברי המניות של 'אגד', תראה ותבין מה הפסדת בפזיזותך כשוויתרת על המניה. כיום היא שווה זהב! כולנו מסודרים בבתים מהודרים, בבעלותנו רכב פרטי ומשכורת חודשית שלא מביישת אף אחד! ואתה, עד היום מתרוצץ ועמל מבוקר עד ערב'... לא ענית לו, סיים אדון דונט את הסיפור. 'מה הוא יבין כשאספר לו שהיום, היום אני הולך להשתתף בסעודת 'סיום הש"ס שעורך בני... הוא לא עושה סיום על מה שרפרף בעיניו בש"ס, הוא יודע ש"ס בעל פה! אני אשב שם, וסביבי בני, כולם תלמידי חכמים, אברכים היושבים יומם ולילה ולנים בעומקה של הלכה, נכדיי מלאי רוח חיים של תורה, את כל הנחת רוח הזו שילמה לי השבת! היא החזירה לי בכפל כפליים!'

וירד יי על הר סיני (יט' כ') [מתוך 'דורש טוב']

סיפר הגה"צ רבי אהרון טויסיג שליט"א: לפני שנים היה לי תור אצל פרופסור ברמת גן. בעודי ממתין בתור, אני רואה לידי אדם חילוני מחזיק בידו גמרא מסכת יבמות, ולומד את הדף היומי. כולם יודעים כי מסכת זו היא מן הקשות ביותר בש"ס. כאשר אותו יהודי ראה אותי שם, הוא ניגש אלי, ושאל אם אוכל להסביר לו משהו מוקשה בגמרא. שאלתי אותו היכן הוא לומד מסכת יבמות, והלה סיפר לו שהוא גר בהרצליה, ולפני כמה חודשים הוא הבחין שבכל ערב, בשעה מסויימת, מגיעה לבניין קבוצת אנשים, ונכנסת לאחת הדירות בבניין. לאחר כמה ימים הוא שאל אחד מהם לפרש בואו, והלה סיפר לו כי בבניין מתגורר אברך שמוסר שיעור בדף היומי. אותו אדם לא ידע כמובן מה זה 'הדף היומי', והלה הסביר לו את המשמעות.

ביום המחרת הוא פגש את השכן האברך, ושאל אותו האם הוא יוכל להגיע לשיעור היומי, כדי לשמוע מה לומדים. הלה השיב לו בחיוב, אבל השכן החילוני הוסיף שהוא אינו חובש

כיפה, ואין בכוונתו לחבוש כיפה בשיעור, האם בכל זאת יתאפשר לו להגיע לשיעור. האברך אמר לו כי הוא יכול להיכנס לשיעור איך שהוא רוצה, ואיש לא יכפה עליו דבר. אותו אברך הכין את משתתפי השיעור לבואו של השכן החילוני, וביקש מהם שלא לומר לו דבר על זה שאינו חובש כיפה. ואכן הלה הגיע לשיעור גלוי ראש, וכבר בפעם הראשונה הוא שאל שאלה טובה במהלך השיעור. האברך שיבח אותו על השאלה, ואמר לי כי היא מופיעה ב'פני יהושע', ואף הוציא את הספר להראות לו את השאלה. למחרת שוב הגיע אותו שכן, וגם הפעם שאל שאלה טובה בשיעור, ומגיד השיעור הראה לו כי השאלה מופיעה במהרש"א. ממשיך אותו יהודי חילוני לספר לי: "אני במקצועי מהנדס אלקטרוניקה. כדי לקבל את התואר מהנדס, נזקקתי לכמה שנות לימוד, והייתי צריך לעבור על ספרים רבים מכריכה לכריכה, עד שרכשתי את המקצוע. והנה כאן, כבר בשיעורים הראשונים שאני משתתף - לאחר שמעודי לא למדתי גמרא - אני מצליח לשאול שאלות המופיעות בספרים שחווירו על הש"ס, כיצד זה יתכן?".

השאלה הזאת ניקרה במוחי, הוא ממשיך, "ולמחרת ביום השלישי שהשתתפתי בשיעור, הצגתי את השאלה בפני האברך מגיד השיעור, והוא השיב לי כי קדושת התורה שונה מכל החכמות האחרות. אדם הרוצה ללמוד תורה, התורה מאירה לו פנים. אמנם אתה מגיע בלי כיפה, אבל נפשך חשקה בלימוד, ולכן התורה מאירה פניה אליך". "חשתי בתוכי סערת רגשות" - ממשיך הלה לספר לי. "הייתי בטוח שאחרי כמה שבועות של השתתפות בשיעור, לא יהיה להם יותר כוח אלי, והם יעירו לי על הלבוש שלי, שלא בדיוק התאים ללבוש שלהם, וכמובן על כך שאני הולך בגילוי ראש. אבל עד היום כבר חלפו כמה חדשים, ואיש מהם לא אומר לי דבר." כך מספר לי אותו יהודי, בזמן שאנחנו מחכים בתור לרופא. אני, כמי שמתעסק עם 'בעלי תשובה' ו'מתחזקים' ומכיר אנשים מהסוג הזה, מאד סיקרן אותי הסיפור, ולכן ביקשתי לדעת את שמו של האברך מגיד השיעור. עוד באותו ערב התקשרתי לאברך, הצגתי את עצמי וסיפרתי לו על הפגישה שהיתה לי עם אותו יהודי חילוני, המשתתף בשיעור שלו. אמרתי לאברך: "דע לך שיש מלחמה קשה בלבו של אותו יהודי, בין היצר הטוב ליצר הרע. הוא מרגיש סערת רגשות ויצרו הרע ממש 'מחכה' שמישהו יעיר לו על לבושו, כדי שיהיה לו תירוצים להרחיק אותו מהשיעור. יתכן שגם אתם כבר לא מסוגלים לראות אותו כך, ואתם עומדים על סף פקיעת סבלנותכם." אמר לי האברך: "אין לך מה לדאוג, יש לנו, לכל משתתפי השיעור, החלטה נחושה, שגם אם הוא יושב בשיעור שנה ושנתיים, לא יעירו לו דבר. יש כאן שיעור של הדף היומי, ואם הוא רוצה להשתתף, שיבוא וילמד תורה". אמרתי לאותו אברך: "אתה לא מכיר אותי, אבל אני רוצה לזכות את הרבים, לכן אני מבקש ממך לעשות עמדי חסד, ואם תהיה איזו התקדמות עם היהודי הזה, תעדכן אותי בכך, כדי שאוכל לספר זאת לרבים".

חלפו שלושה חודשים - ועד היום אני מתרגש כל אימת שאני מספר את הסיפור - ואותו אברך מתקשר אלי ואומר לי: "איש בשורה אנוכי. לפני מספר ימים, נכנס אותו שכן חילוני לביתי יחד עם אשתו, והיא מספרת לי כי מאז שהתחיל ללמוד תורה, חל שינוי דרסטי בכל מהלך החיים שלו. הוא הפך לאדם עדין ומתון, ורואה ברכה מיוחדת בעסקיו. לכן הם החליטו יחד, שהם רוצים להכשיר את המטבח שלהם, ומבקשים הדרכה כיצד לעשות זאת." הסיפור הזה היה באמצע הקיץ. בערב ראש השנה התקשרתי לאברך כדי להתעניין על המשך הסיפור, והוא סיפר לי כי אותו יהודי הוציא את כל ילדיו מבתי הספר החילוניים, והכניסם למוסדות חינוך חרדיים. ראו מה יכול דף גמרא לחולל. איזה מהפך. המאור שבתורה מחזירם למוטב. וכאן מנקרת השאלה: הרי ישנם רבים שלומדים תורה עידן עידנים, ועדיין אינם רואים ברכה

בעמלם? אמנם נסתרים דרכי ה', אבל האמונה שלנו צריכה להיות חזקה, כי מי שהחליט לעזוב את דרכו הקודמת ולהדבק בתורה, השי"ת לא יקפח אותו. ידועים על כך עובדות רבות, על אנשים שכמעט והתייאשו, אבל המשיכו לדבוק בתורה ולפתע חשו סייעתא דשמיא בכל התחומים, גם מבחינה רוחנית וגם מבחינה גשמית.

ועשה חסד לאלפים (כ' ו') [מתוך 'איש לרעהו']

ועושה חסד - נוצר חסד שאדם עושה, לשלם שכר עד לאלפים דור (רש"י)

ישראל מאמינים בני מאמינים הם, ובטוחים שהקב"ה משלם על חסד - כאן בעוה"ז, ולמשך אלפיים דור נהנים הצאצאים מפירות חסדי אביהם. אבל לפעמים אנחנו זוכים לקבל הצצה לדרכי שמים ורואים בחוש כיצד מקבל הבן שכר משמים באופן ישיר מהחסד שאביו עשה.

סיפר הרה"ג רבי מנדל גרוסמן שליט"א: "הוזמנתי להשתתף ב'שלום-זכר' שערך אברך משיבתנו 'מרכז התורה'. ישב שם הסבא של אבי-הבן, אשר פנה אלי ושאל: 'רוצה לשמוע סיפור?'. כמובן שרציתי!, והוא מספר:

"אבי הבן נקרא 'מאיר בהרנד' על שם סבא-רבה שלו, כלומר על שם אבי. אבא היה ראש - הקהל ב'המבורג', גרמניה, לפני כמאה שנה בסביבות שנת תר"פ. באותה תקופה כיהן שם כשוחט, יהודי שנודע כירא שמים ובר-סמכא שכולם גומרים עליו את ההלל. אולם, פעם אחת נתפס אותו שוחט עובר על איזה 'מנהג', שלא היה קשור לתחום השחיטה. אבל היות וביהדות אשכנז מאוד הקפידו על מנהגים, החליטו ראשי הקהילה להעביר אותו מתפקידו על אתר, כשרוח הדברים היא: 'נכשלת במשהו - אי אפשר לסמוך יותר על שחיטתך'. 'אבא, שכאמור שימש כראש-הקהל, לא הסכים עם הפיטורין. הוא סבר שמכשול כזה לא מספיק כדי להעביר שוחט מתפקידו, ובפרט שאין קשר בין המכשול לתחום השחיטה. ומה גם ש'אם ראית ת"ח שעבר עבירה בלילה אל תהרהר אחריו ביום שבוודאי עשה תשובה' (ברכות יט.). הוא ניסה לשנות את ההחלטה בכל דרך - אך ללא הצלחה. בלית ברירה החל להוגיע את מוחו בשאלה: 'מה בכל אופן ניתן לעשות כדי למזער את הנזק?'. השוחט הלוא אמור להיות ללא פרנסה, וכאשר תיוודע סיבת הפיטורין גם יתבזה לעין-כל. מה יהיה עליו ועל משפחתו.?' נצנץ במוחו רעיון. הוא ניגש לשוחט ובירר: 'מה תכניתיך לעתיד.?' נענה השוחט ואמר, שעקב הפיטורין הצפויים הוא לא רואה לעצמו שום סיכוי באירופה, לפיכך החליט להגר לארה"ב ושם לנסות את מזלו מחדש. הודיע לו אבא: 'אסכם עם הנוגעים בדבר שלא יפרסמו את ענין הפיטורין, וממילא בושות לא יהיו ותצא מכאן בשם-טוב! אארגן לך מסיבת-פרידה גדולה. נזמין את כל הקהילה, ובאופן זה יוותר הרושם שעזבת מרצונך. ... וכך הוזה. קיימו מסיבה גדולה, דרשו דרשות, ונפרדו ממנו כולם בברכות עד בלי די. לפני שעזב אף צייד אותו אבא בקצת כסף, כדי שיהיה לו עם מה להתחיל את החיים החדשים באמריקה.

חלפו כמה שנים ואחותי נישאה לבחור וינאי בשם 'אדלר'. באותה תקופה וינה האוסטרית היתה עיר ואם בישראל, התגוררו בה כ- 175,000 יהודים. אחותי הלכה אחר בעלה לוינה, ושם הקימו את ביתם.

שבת-זכור, שנת תרצ"ח: צבא גרמניה פולש לאוסטריה ומבצע את ה'אנשלוס' [סיפוח] ללא קרב. אוסטריה על כל משאביה [כולל ה'אינטרפול' הבינלאומי...] נופלים כפרי בשל לידי של האשמדאי הנאצי. העולם שותק, אך יהודי המדינה פותחים במנוסה כללית. אחותי ובעלה מוגיעים את מוחם לאן להימלט. האופציה הסבירה ביותר הינה 'ארצות הברית של אמריקה', אך דא עקא: ממשלת ארה"ב לא מאשרת הגירה למי שלא מסוגל להציג ערבות כספית של אזרח אמריקני המסוגל לכלכל אותו. הממשלה לא מעוניינת במהגרים עניים שיפלו על צווארי מחלקת הרווחה שלה... נו, מי יכול לעזור להם, ? הלוא אין להם שם כל מכר וגואל בארה"ב ! לפתע נזכרת אחותי באותו שוחט שאבא כל כך עזר לו בשעת דחקו וצרתו. אולי הוא יוכל לעזור?, אבל לך תמצא אותו באחד מתוך עשר מיליון (!) הקילומטרים המרובעים של המדינה האדירה ... אמנם, כאשר חש אדם בסכנה הוא יעשה הכל, כולל הכל ... כדי להינצל. מלבד שמו של השוחט אין לה כל מושג לגביו, אבל היא יוצאת למסע שאולי יציל את חייה.

בדרך לא דרך היא הצליחה להשיג 'ספר טלפונים' שבו שמות וכתובות של יהודים רבים שהתגוררו בקהילות היהודיות בארה"ב. דפדפה במהירות לשמו של השוחט וקיבלה פיק ברכיים: תחת השם הזה הסתופפו כ-50 יהודים, שכן היה זה 'שם יהודי קלאסי'. אסור להתייאש וגם אין מה להפסיד, הלכה והכינה מכתב בערך בנוסח הבא: "לכבוד השוחט.... שמי גב' אדלר, ואני מתגוררת בינה שבאוסטריה. אני בתו של ראש הקהל בהמבורג ר' מאיר בהרנד. אם אתה הוא השוחט שאבא שלי עזר לו כשיצאת מהמבורג לעבר ארה"ב, אם כן אני זקוקה עכשיו לעזרתך להוציא את משפחתי, ועוד משפחה אחת של חברתי מכאן, אודה לך מאוד...". היא הכינה כ-50 עותקים ושיגרה אותם לכל הכתובות השונות שהופיעו במדריך. עצם העובדה שכל כך הרבה מכתבים - הממוענים לאותו שם - יצאו מאוסטריה לעבר ארה"ב בתקופה שהנאצים כבר שלטו שם, זה עצמו כבר נס. אבל היא קיוותה לנס נוסף ... הנס הנוסף התרחש בדמות מברק שהגיע אליה. השולח אישר שהוא השוחט, למרות התמציתיות בה נכתבו מברקים לא שכח להזכיר את חסדי אביה, וציין שיעשה כל מאמץ לסייע !.

חלפה תקופה קצרה ו'לואי ספטימוס' - יהודי אמריקאי עשיר - לקח חסות על שתי המשפחות, שלה ושל חברתה. מה שהתברר, שהשוחט עצמו כבר שימש כרב קהילה בארה"ב. לו עצמו לא היו את האמצעים לחתום על הערבות, אך הוא מצא את הדרך להשפיע על אותו עשיר שיעשה זאת. וכך, תוך תקופה קצרה מצאו את עצמן שתי המשפחות בדרך למדינת החופש. מיותר לציין שכמעט כל מי שנותר באוסטריה נספה בשואה, הי"ד.

סיים אותו קשיש: "כאשר סייע אבא זכרונו לברכה לשוחט, לא חשב על כך שהוא בעצם עוזר ל... עצמו! הוא עשה את מה שהרגיש שצריך לעשות לטובת אותו יהודי, אך במעשה זה הציל את חיי בתו, ואת כל צאצאיו שנולדו ממנה !".

חטא הפרשנות (הרב אהרן לוי שליט"א)

פעם לאחר שהתברר כי כולם חגורים התנעתי את המכונית, זהו... יוצאים לדרך בעזרת השם. - "עוד סמינר מאחורינו", הכרזתי בסיפוק. המלון נתעטף בשתיקה ואחרוני המשתתפים כבר יצאו לדרכם למעט אחת או בעצם שתיים. הם עמדו ליד המכונית ברחבת הכניסה למלון. בעלת הרכב ממשתפות הסמינר ולידה ניצבה הרבנית, הן נראו נואשות, עצרנו לידן. - "מה קרה? - "הרכב לא מניע", ענו. יצאתי, נכנסתי, ניסיתי, בדקתי, כלום, הכול תקין אך משום מה

המכונית מסרבת להתניע" – זה בסדר, אתם יכולים לנסוע, הזמנתי מכונאי, הרבנית תחכה איתי". בתחילה חשבתי להשאר איתן ולהמתין למכונאי אלא שילדי הקטנים החלו לזמר, הבנתי שהיא צודקת, ברגשות מעורבים איחלנו להן הצלחה ויצאנו.

למחרת היא התקשרה הרבנית מאתמול. – "אתה רוצה לדעת איך הסתיים הסיפור?" - "ודאי" עניתי, אני הרי אוהב מאוד סיפורים, אלא שלא הבנתי איזה "סיפור" בדיוק יש בחילוך מכונית תקועה. – "אחרי שנסעתם נותרנו לבד ליד המלון, היא ניסתה להניע שוב ושוב ללא הצלחה ואז... יצאה מהמכונית ואמרה לי בערך כך. – "את מכירה את הסיפור על יונה הנביא את הרי רבנית נכון? מסופר שם שנוסעי הספינה העירו אותו כדי לברר מיהו הגורם לסערה שמאיימת על ספינתם. יונה הנביא לא התחמק וענה בפשטות "בשלי הסער הגדול הזה". טוב תראי... אינני יונה הנביא אבל כמוהו גם אני יודעת מדוע הרכב לא מניע. זה לי הפעם השנייה שאני משתתפת בסמינר "ערכים". בפעם הקודמת, עם סיום הסמינר יצאתי אל המכונית שחנתה בדיוק כאן וכשנכנסתי לתוכה אמרתי לעצמי "זהו זה דנה, אין לאן לברוח, כנראה שהסיפור הזה עם התורה הוא אמיתי. את יודעת שאם את לא מחליטה עכשיו זה לא יקרה, תחליטי כאן ועכשיו, מה את לוקחת איתך מכאן?" כשהתנעתי את הרכב קבלתי על עצמי לכסות את הראש ... טוב, אני לא רוצה להישמע מידי דרמאטית, לפחות לנסות לכסות, לכבוד ה' יתברך.

כשהגעתי הביתה הוצאתי מתא המטען את חפצי האישיים אך את ההחלטה על כיסוי הראש הותרתי שם, מה לעשות זה לא קל הסיפור הזה, נראה לי שהקב"ה רוצה שאוציא אותה עכשיו". – "את מה להוציא?" שאלתי, - "את ההחלטה, את מה שהבטחתי לו בפעם הקודמת". לא עניתי לה. אתה מבין? אני לא נביאה. מאיפה לי לדעת חשבונות שמים? מצד שני, אם היא חושבת כך אז למה לא. ? וכך כשתינו עומדות ברחבת המלון שעל שפת הכנרת היא הכריזה. – "ריבוננו של עולם אני יודעת מה אתה רוצה אז הנה אני מבטיחה ומקיימת". הוציאה מתיקה מטפחת, אספה את שערוותיה לתוכה ואופס... עוד יהודיה כיסתה את ראשה" – "הבאתי אותה איתי" אמרה בביישנות, "חשבתי שבסמינר זה יקרה אבל זה לא קרה, לפחות עכשיו, מוטב מאוחר מלא כלום". התחבקנו ובכינו מהתרגשות עד שכמעט ושכחנו את הגורם להחלטה. כשנרגענו מעט אמרתי – "נו עכשיו כנסי לרכב, תגידי פרק תהילים ותנסי אולי יקרה נס". היא חייכה והתיישבה ליד ההגה – "לא צריך נס, הוא כבר קרה, כיסיתי את הראש", סובבה את המפתח והרכב הניע באופן מידי. התקשרתי רק כדי לספר לך. מה אתה אומר אה?" – "נו טוב... זה דבר ידוע" עניתי בידענות. – "מה ידוע?" – "נו... זה ידוע שמכוניות מאוד פוחדות מנשים שמכסות את ראשן..."

ישועה ושתיקה (פניני עין חמד, עלון 780)

לרגל שמחת ה'אופרוף' של אחיינו, טס ר' אלכסנדר משה הי"ו ממקום מגוריו ביוניון-סיטי שבארה"ב למונטריאול שבקנדה.

בליל שבת התפלל בביה"כ שהיה סמוך לבית אכסנייתו. כאשר נכנס לביהמ"ד, הבחין, כי בכניסה מתנוססת מודעה גדולה ובה כתוב: "מובא בשם ה'חפץ חיים' זיע"א ששתיקה יפה בשעת התפילה וקריאת התורה, ומסוגלת לכל הישועות." מודעה זו קשה לפספס, לא ייתכן מצב, שיכנס אדם לבית המדרש, מבלי שיבחין היטב במודעה. התרגשות עזה תקפה את ר' אלכסנדר משה, כאשר הבחין כי קרוב לעשרה מניינים התפללו שם בנוסף להרבה ילדים ובחורים, ומתחילת התפילה ועד סיומה לא נשמע אף לא משפט אחד של שיחה בטלה! הוא חש בהתעלות נפשית רוחנית גבוהה בקבלת שבת ובתפילת ערבית שלאחריה.

למחרת הגיע לתפילת מנחה, לאחר מכן שוחח עם הדומ"ץ של ביה"כ והביע את התפעלותו, שאתמול בזמן קבלת שבת וערבית לא שוחחו אנשים באמצע התפילה, התפילה נערכה מתוך יראת כבוד כראוי לבית מקדש מעט, וההקפדה שלא לדבר ולשוחח בעת התפילה נראתה היטב בכל מקום, וזו הסיבה שבא עכשיו להתפלל כאן פעם נוספת. התרגשות נוספת חש בליבו, כשראה את המודעה הגדולה שהשתיקה מסוגלת לכל הישועות, כשהוא עצמו חווה זאת על בשרו את הסגולה לכל הישועות! כששמע הדיין את סיפורו, ביקש ממנו לספר זאת בסעודה שלישית. הוא הסכים לכך ובאמצע סעודה שלישית החל ר' אלכסנדר משה בסיפורו".

הסיפור שלי החל בסוף חודש טבת ה'תשע"ה, התחלתי להרגיש כאבים חזקים באזור הכליות. בתחילה חשבתני, שאולי מדובר באבנים בכליות, אולם תוצאות הבדיקה הראו, כי לא מדובר באבנים בכליות". הרופא שלח אותי לבדיקות מקיפות כולל סי.טי, ובדיקות דם שונות. לאחר מספר ימים, הרופא ביקש ממני להיכנס אליו בדחיפות ואז הודיע לי את הגרוע מכל, גידול ממאיר ל"ע, שהתחיל באזור הכבד, התפשט לכל האיברים הפנימיים, והוא הגורם לכאבים העזים אותם אני חש". הוא הוסיף, שהסיכוי לצאת מזה אפסי, ההתפשטות היא כה מקיפה שבשום ניתוח לא יצליחו להוציא ולנקות את כל הגרורות. הרופא אף הקציב זמן, בו ניתן לחיות עם מצב שכזה, מספר חודשים בלבד"...!

המצב וההרגשה שלי הייתה בכי רע. סיפרתי זאת לחברי וידידי. לא ניסיתי להסתיר את המצב, חשבתני, כי כמה שיותר אנשים יתפללו עלי, יש יותר סיכויים, שיתקבלו התפילות בשמיים ובורא עולם ישלח לי רפואה שלימה". שבת ראשונה לא באתי להתפלל בביהמ"ד בו אני מתפלל עקב חולשה נוראה שתקפה אותי. במשך השבוע לאחר מכן החלו כוחותיי אט אט לחזור, דיברתי עם אנשים שנסכו בי תקווה. ניסיתי להתחזק בכל כוחי באמונה שלימה בבורא עולם שיושיע אותי ולא הנחתי לייאוש להשתלט עלי בשום אופן". בשבת השנייה חשתי יותר טוב והלכתי לביהמ"ד לתפילה. לפני התפילה פנה אלי הגבאי וביקש את הסכמתי לערוך עבורי מגבית, והדגיש לא מגבית של התרמת כספים! הסכמתי לכך. לפני קריאת התורה תיאר הגבאי את מצבי הקשה והאומלל, הוא פנה בבקשה נרגשת למתפללים לקבל על עצמם לא לשוחח בעת התפילה ובקריאת התורה מתחילה ועד הסוף והוסיף: 'ובזכות זה ישלח ה' יתברך רפואה שלימה לאחד מבני החבורה'.

קריאתו נענתה בקרב המתפללים וביום שלישי לאחר מכן עלה לביתי לבקר אותי, הוא הגיש לי דף עם שמונים חתימות! של המתפללים, אשר חתמו שהם מתחייבים לא לשוחח שום שיחת חולין בזמן התפילה מתחילתה ועד סופה, אף לא בעת מכירת העליות, והדבר ייזקף לזכותי שאזכה לרפואה שלימה".

בשבת שלאחר מכן שרר שקט מוחלט בביהמ"ד בכל עת התפילה וקריאת התורה. במקביל המליץ רופא גדול בתחום לקחת סוג מסוים של טיפול כימותרפי, כניסיון לראות, כיצד המחלה תגיב לזה. ברגע שהתחלתי לקבל את הטיפול חל שיפור מדהים בגופי. בהתחלה עמדו המספרים במחזור הדם על 33,000 ! כשלאדם רגיל המספר עומד על 32 בלבד. "לאחר שתיים-עשרה שבועות כאשר ערכו בדיקה חוזרת, נדהמו הרופאים להיווכח, שהמספרים ירדו באופן דרסטי ועמדו על 3,200!... הרופא התקשר אלי ואמר בהתרגשות, שהדבר בלתי נתפס, ועפ"י מדעי הרפואה אין אפשרות להסביר עובדה שכזו. "הרופא הסביר: "בדרך כלל יורדים המספרים רק כמה אלפים בתקופה קצרה כזאת, וכאן הם ירדו כמעט בשלושים אלף ! בנוסף לזה מצאו, שהגידול החל להיעלם באופן ניכר, מעבר למצופה, והדבר נותן הרבה תקווה, שאוכל להירפא ממחלתי. "המשכתי בטיפולים וכעבור שתיים-עשרה שבועות ערכו בדיקה נוספת ושוב מתקשר הרופא בהתפעלות ומבשר, שהמספרים ירדו מתחת לשלוש מאות... לדבר שכזה לא היה תקדים!. כל עובדי המחלקה יודעים לספר על הנס הגדול, שראו אצלי.

אני בטוח, שזכות זו של שתיקה בשעת התפילה היא שעמדה לי, ועומדת לי בהווה ובעתיד. מצבי השתפר מיום ליום, הכאבים חלפו והפכתי להיות ככל האדם". "לקראת ראש השנה, כתשעה חודשים מאז פרצה בגופי המחלה, כתבתי מכתב מרגש לכל ידידי בביהמ"ד, הודיתי להם מקרב לב על המאמצים וההשתדלויות שעשו עבורי, וביקשתי שימשיכו להיזהר ולהקפיד על דבר חשוב ונשגב זה". "כאשר הגעתי הנה, התרגשתי מאוד לראות את המודעה בכניסה ש'שתיקה בשעת התפילה מסוגלת לכל הישועות'. אמרתי, אספר את סיפור חיי, למען ימשיכו להתחזק ולדעת, כי יש דברים בגו, ואכן זו סגולה גדולה ועצומה עד מאוד!".

מהיכן מגיעה הפרנסה?! (הרב אליהו רוסתמי שליט"א)

בבית הכנסת של החפץ חיים הגיע יהודי שפתח שולחן ומכר ספרי קודש, תהלים ומזוזות, וגם כל מיני ספרי קריאה שחלקם היו ספרי מינות ותועבה. החפץ חיים עבר על ידו והנה צדה עינו את הספרים המקולקלים. בעירו של החפץ חיים היה קר מאוד והיה שם תנור גדול מוסק בעצים, והחפץ חיים לקח את כל החבילה של ספרי המינות, ואמר לשם יחוד קודשא בריך הוא וכו' הריני בא לקיים מצות עשה של "ובערת הרע מקרבך" וזרק את הכל לתנור. המוכר צעק על החפץ חיים "מה אתה עושה כבוד הרב, זה הפרנסה שלי, הרווח שלי זה מהספרים האלו", אמר לו החפץ חיים "איך אתה מעז להתפרנס מתועבות של הסיטרא אחרא", אמר לו המוכר "מה אני יעשה, אין לי עבודה". "אמר לו החפץ חיים "אין בעיה, תפנה אלי ואני יש לי קשרים ואמצא לך עבודה". אבל אסור לסחור בדברים אסורים בשביל פרנסה. תבוא אלי מחר בשמונה בבוקר ואדאג לך לעבודה טובה".

למחרת הגיע היהודי ומצפה לסידור עבודה. אמר לו החפץ חיים, "אתמול בלילה דיברתי עם הכומר ואמר לי שעד הערב נקבל תשובה לעבודה בשבילך". היהודי תמה "כומר, איזה כומר, מה הקשר לכומר". אמר לו החפץ חיים שבכניסה יש אחד שמנגן בפעמון חמש פעמים ביום והוא מת, ומחפשים מחליף, ויש תנאים טובים, החזקת רכב, אשל, ביגוד, ביטוח מנהלים, הבראה, ומקבלים משכורת שמנה". אמר לו היהודי, "כבוד הרב, זה רציני, מצאת לי עבודה בכניסה של גוים לעבודה זרה"? אמר לו הרב "למה אתה נבהל, תדע לך שלנגן בפעמון בכניסה עדיף מאשר למכור את הספרים המקולקלים. כי בפעמון שתצלצל אף יהודי לא יבוא לכניסה, רק הגוים יגיעו, אבל בספרים שאתה מוכר אתה מחטיא את היהודים". הרחמן הוא יפרנסנו בהיתר ולא באיסור! וברכת ה' היא תעשיר.

מדוע אנו מתפללים שהקב"ה יפרנסנו בהיתר ולא באיסור ומה הקשר בין פרנסה לקריעת ים סוף? ויהי בשלח פרעה את העם ולא נחם אלקים דרך ארץ פלישתים כי קרוב הוא, כי אמר אלקים פן ינחם העם בראותם מלחמה ושבו מצרימה "החפץ חיים על התורה אומר, שהקב"ה הוציא את ישראל ממצרים, היו לו ב' דרכים. בכל דרך היה מעלה וחסרון. להוציא את העם דרך ארץ פלישתים יש בה מעלה שעוברים דרך ארץ מיושבת, אין בעיה של כלכלה ביגוד הנעלה, אבל יש חסרון גדול של רוחניות, אבותינו יצאו ממצרים מ-49 שיערי טומאה, ועכשיו יראו נשים גויות מועדונים וכל ההשחתה של פלישתים, ואזי העם "יתפרק". דרך שניה הייתה דרך המדבר, שם אין גשמיות אבל אין סכנה רוחנית, אין מועדונים אין קניונים אין פאבים, אבל יש בעיה של גשמיות, לפרנס מיליונים של בני אדם זה יצריך ניסים גדולים, בארה של מרים, מן, שליו, ענני כבוד, עמוד ענן ועמוד אש, כמה ניסים היה צריך כדי לגמד את הפער של חוסר הגשמיות. במה בחר ה'? כתוב "ויסב אלקים את העם דרך המדבר", אומר אלקים לעם

ישראל "תכניסו טוב לראש, מה שחשוב אצלי זה הרוחניות אתם תדאגו לרוחניות, ואני אדאג לגשמיות, כי אני "אל זן ומפרנס לכל". אם בונים ישוב חדש ויש שם נוף "פסטוראלי", ומוכרים דירות בזול וכל הגשמיות בשפע, אבל רק רגע, האם יש שם בית מדרש ובית כנסת, תלמוד תורה ומקווה טהרה. ואומרים שם היזמים שעדיין אין, מתי יהיה, לא ידוע, בינתיים אתה יכול להצטרף למניין בלול התרנגולים, או במשק האווזים וההודו. האם מישהו ילך לגור שם? חלילה וחס, אסור לגור במקום שאין תורה. אומר בורא עולם, כל מקום שאתה רוצה לגור, אז לפני הפסטורליה וכיווני האוויר, תבדוק אם יש שם רוחניות, אם תדאג שתהיה רוחניות אז הפרנסה וכל הגשמיות יגיעו ממי שאמר והיה העולם. זה מה שמלמדת התורה, "ולא נחם אלוקים דרך ארץ פלישתים כי קרוב הוא", שם הם קרובים להתקלקל. ולכן "ויסב אלוקים את העם דרך המדבר", ואומר א-לוקים אפילו שזה יעלה לי בעמוד אש וענן, בבארה של מרים במן ובשליו וקריעת ים סוף, אני מוכן לעשות את כל הניסים, ובלבד שהבנים שלי יהיו בחממה של רוחניות. צריך לדעת, איפה שיש תורה ורוחניות יש שפע גשמיות.

ממלכת אלוקים וגוי קדוש" - (שבת קדש).

הסיפור שלפנינו התרחש לפני שנים ספורות בארה"ב, ברציף תחנת הרכבת. ברציף זה, התעלה שתחת פסי הרכבת הייתה בעומק של למעלה ממטר. קבוצת אנשים עומדת ממתונה לאורך הרציף, הרכבת נשמעת ברקע ותיכף אף נראית באופק. הנוסעים החלו בתזוזה לעבר הרכבת, ותוך כדי כך מעד אדם כבן שישים לתוך התעלה. הנוסעים הנחרדים ציפו לראות אותו מטפס ויוצא במהירות החוצה בטרם תגיע הרכבת, אבל הגיל ככל הנראה עשה את שלו - האיש ניסה לטפס על הקיר החוצה, ללא הצלחה! הבטון המפויח ניצב מולו כחומה בצורה, וצפירות הקטר ההיסטרי גרמו לו לאבד את עשתונותיו לחלוטין. אנשים טובים מיהרו לשפת הרציף, הושיטו לו ידיים, אך הוא החליק פנימה שוב ושוב. הכל התרחש בחלקיקי שניות, 12 קרונות הרכבת התקרבו בדהרה. הפאניקה נוראית. חרדת א-לוקים. הרכבת מתקרבת ומתקרבת ואז... באינסטינקטיביות עוצמים כולם עיניים, לא רוצים לראות אדם נדרס למוות. הרכבת עוצרת. צופרי החירום משתתקים. כולם בהלם. דממת מוות. - אבל האיש חי!.

מסתבר ששניות ספורות לפני הדריסה הוודאית, גילה כושי ענק תושייה, הסתכן, זינק לתעלה, תפס את המבוגר ופשוט 'זרק אותו החוצה', ועוד הספיק לחלץ עצמו לפני הגלגלים. שניהם ניצבו על הרציף ללא שריטה. הניצול קפץ על הר-האדם השחור. חיבק ונישק אותו כמו ילד קטן: תודה! נשיקה. תודה בשמי! נשיקה. תודה בשם אשתי! נשיקה. תודה בשם ילדי!... הניצול כמעט נמס על הרציף, ואילו המציל עמד אדיש. יבש. "עזוב אותי" ביקש. כל הנוסעים ניגשו לראות את הגיבור מקרוב, עטפו אותו בהערצה ובמילים, והוא לא מבין מה רוצים ממנו. בין הנוסעים היה עיתונאי, ששמח על הסיפור החם שנפל לידיו כפרי בשל. אף הוא ניגש אל הכושי, אך בשונה מאחרים - לא הניח לו לחמוק. הוא תיאר בצבעוניות את המעשה האצילי, והתעקש לקבל תגובה. "אתה לא רק הצלת את האיש, אלא אף סיכנת את עצמך! מה יש לך לומר על כך, אדוני?! אנשים רבים עמדו על הרציף, ורק אתה זינקת! רק אתה! תגיד משהו, אדוני!" בלית ברירה פער המציל את פיו והסביר: "אני ראיתי את מה שקרה פה כמו כל אחד אחר, אבל אני עובד כמלצר. הבנתי שאם תהיה פה תאונת רכבת, אאחר למשמרת בארבע שעות לפחות. עכשיו תעשה חשבון כמה זה 25.7 דולר כפול ארבע!!!".

את הסיפור שח המגיד מישרים רבי ישראל מאיר שושן שליט"א בעודו נאנח: אוי! האיש עשה כזו פעולה עצומה, אבל איפה הראש שלו מונח? בכמה סנטים שהרוויח! הרי זה נורא! הצלת חיים. חסכת אלמנה. מנעת יתומים. בנית עולמות בשבריר שנייה - ומה המניע שלך לכל המפעל האדיר הזה? - "25.7 דולר כפול ארבע!!!". רק גוי מסוגל לחשוב כך! מה שצריך להוביל אותנו זה 'סוף מעשה במחשבה תחילה', להכניס תוכן ולהקדיש רגע של מחשבה בתוך העשייה. עשית מצווה? גמלת חסד? תייקר את זה! תעריך! הכנת 'מטרנה' לתינוקות באמצע הלילה. למה? "כדי שלא תפריע לי לישון" או "כדי לגמול חסד"? ... לו נשכיל להכניס מעט מחשבה על חסד, כוונה ותוכן רוחני לעשייה שאנו ממילא עושים - מעשינו יעלו בערכם בכמה דרגות, והשכר עליהם לאין שיעור. ע"ז אומר הסבא קדישא ה'חפץ חיים' זצ"ל: "והיו מלכים אומנין ושרותיהם מיניקותיך" (ישעי' מט כג) - לעתיד לבוא נשיא ארה"ב יעשה לנו ספונג'ה בסלון, ומלכת אנגליה תקרצף את המטבח... נשאלת השאלה: האם לבשורה הזו חיכינו 2,000 שנה? עונה ה'חפץ חיים': הבשורה הזו אינה עבורנו - כי אם עבורם. לעתיד לבוא אף הגויים יבינו מהי עוצמתו של יהודי, מה ערך כל מעשה, כיצד ברכה בוראת עולמות, איך בכל מצווה היהודי מזרים שפע לעולם כולו. אז יאמר הגוי לעצמו: אני מתגייר! אבל על מחלקת הגיור ברבנות כבר יהיה שלט ענק: "סגור לנצח!". זהו. יותר לא מקבלים גרים. בשעה זו יאמר הגוי לעצמו: אוקיי. אני מוכן לעשות ספונג'ה בבית היהודי ובלבד שאזכה להידבק אליו. צחצוח נעליים לבחור-ישיבה הינו מעשה מכובד עבורי מלשבת בבית-הלבן! גם מלכת אנגליה תבין ש'בייביסיטר' אצל אשת אברך שווה יותר מכל ארמון 'בקינגהאם'!. אה! מה זה יהודי! מה זו מצווה! כל זה יקלוט הגוי לעתיד לבוא, האם אנו היהודים קולטים זאת כבר עכשיו? ...!